

INDHOLD:

Dødsfald

Hedeselskabets
bestyrelse

Forsøg med kalk
og mergel
på marskjord

„Ny Jord“ i Norge

Lidt skovhistorie

Hedeselskabets
sølvbæger

Oplag: 19.300

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Nr. 14 - 79. årg.

15. nov. 1958

Det nye faskinsystem

D. F.-Duelund-Faskiner

opbygget af skaller, holdbare, let opsættelige og anvendelige
til sikring af større grøfter, kanaler og høfder.

Omgående levering overalt i landet. — Indhent oplysninger og tilbud.

Magnus Johansen.

Duelundgaard pr. Kjellerup. Telefon Kjellerup 146.

Fås hos: Rold Skovs Savværk, Arden - Ry Møllens Fabrikker, Ry - Holdbi Savværk, Krusaa - Frøslev Savværk, Padborg - Bevtoft Savværk, Bevtoft - Poul Andersens Tømmerhandel, Holstebro - Nordvestjydsk Savmølle, Struer - Ribe Stampemølle, Ribe - Nørresundby Savværk - Hjedsbæk Savværk, Suldrup - Addit Savværk, Addit - Glarbo Savværk, Ry, og Nr. Vissing Savværk.

Mejeriernes og Landbrugets ULYKKESFORSIKRING

Telefon Minerva 380
Gensidigt selskab

Vester Farimagsgade 19
København V.

★
Ansvarsforsikring

★
Automobilforsikring

Hulkjærhus Planteskole

RØDKJÆRSBRO
Telefon Ans 25

Planter til skove,
læhegn og haver

SIN

Livsforsikring
Livrenteforsikring
Ulykkesforsikring
Ansvarsforsikring
Hospitalsforsikring
Grundejerforsikring
Automobilforsikring

tegner man

NORDISK

Livsforsikrings-A/S af 1897

Ulykkesforsikrings-A/S af 1898

Hovedkontor:

St. Kongensgade 128 - Grønningen 17, København K. - Telefon 2860
Indhent tilbud

Bjerringbro Cementvarefabrik

ved Th. Petersen
Tlf. 111 Bjerringbro

ALLE

△ MÆRKEDE RØR
impregnerede
og uimpregnerede

Stort lager
Altid leveringsdygtig

FYENS LANDMANDSBANK ODENSE

Vestergade 33 - Telf. 46 (6 lin.)

.....
Åben 9¹/₂—12¹/₂ og 14—16, lørdag 9¹/₂—12¹/₂,
Fredag til kl. 17. Udfører alle bankforretninger

Den Sjællandske Bondestands Sparekasse

Varde Bank

Esbjerg afdeling

Kongensgade 62
og fiskerihavnen

Trifolium Frø

KØBENHAVN

RANDERS

Egedal

PLANTESKOLEMASKINER

Fabrikation af maskiner, redskaber og værktøj for
forstplanteskoler.

Katalog tilsendes på forlangende.

Egedal MASKINFABRIK

Egebjerg pr. Horsens . Telefon Hansted 20.

E. DALGAARD SØRENSEN %
AARHUS TELF 57800

Røde drænrør
føres altid på lager fra 2"
til 3" - Tilbud til tjeneste

A/S **Gammelgaard**
Teglværk
Telefon 187 - Skive

Røde
drænrør

D. S. nr. 403, syrefast kvalitet

● **Fredenshøj Teglværk**
Aabenraa Telefon 22127

Kjellerup Betonvarefabrik
ved **I. T. Birk** — Telefon 46 Kjellerup

Efter kl. 17: Rødkjærsbro telefon 14
FØRER KUN **△ MÆRKEDE VARER**
Alle arter betonvarer til anvanding og kloak føres
FORLANG TILBUD

Brostrøm^S

Planteskole

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle planter for
HAVE, MARK og SKOV
Hårdføre og veldrevne arter
for ethvert formål

A/S **FRØCONTORET**
KOLDING

Telf. 4344

FRØAVL
FRØHANDEL

Teglværkernes
SALGSKONTOR

ESBJERG
Telefon 285 - 546

Drænrør

2"-15"
Mursten - Tagsten

HAMMERUM
HERREDS

Spare- og Laanekasse

Herning - Telf. 10 . 314
Østergade 6
Kontortid: 10-12,30 og 14,30-17

Aktieselskabet
L. Hammerich & Co.
Specialforretning i bygningsartikler
Grundlagt 1854 . Tlf. 27185 (3 lin.)
Aarhus

Røde drænrør

indtil 16" diameter

A/S **Hvorslev Teglværk**
pr. Ulstrup - Tlf. 67 Ulstrup

A/s De forenede Teglværker
EGERNSUND - TELF. GRAASTEN 51713 OG 51714
LEVERER TEGLVARER OVER HELE LANDET

Løve Garn

Aktieselskabet Holger Petersen

Købmagergade . København K.

SKOVARBEJDESKOLENS KURSUS 1958/59.

11. Fra den 24. nov. til den 20. dec. Alm. skovarbejderkursus
12. " " 5. jan. " " 31. jan. do. (specielt nåltræ)
13. " " 9. febr. " " 28. febr. do.
14. " " 4. marts " " 25. marts do.

Forststuderende og skovfogedelever kan søge kursus nr. 13 og 14 mod betaling af kursusafgift kr. 150,00. Skovfogedelever på prøveår optages ikke.

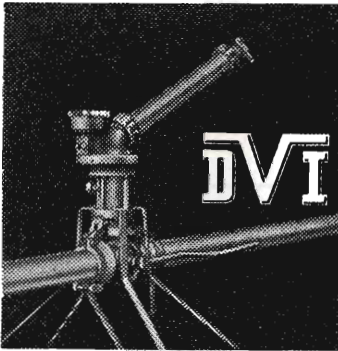
Husk skovarbejderskolens bøger!

Håndredskaber til skovarbejde v/ G. Bergsten og I. Nissen.. pr. stk. 4,00 kr.
Arbejdstekniske råd og vink v/ G. Bergsten..... pr. stk. 3,00 kr.
Regnskabsbog for motorsave pr. stk. 1,50 kr.

Mod forudindbetaling på Giro 72403 sendes bøgerne portofrit.
Yderligere oplysninger:

Skovarbejderskolen, Kagerup st., telefon Helsingø 302 u.

P. s. v. I. Nissen

VANDINGSANLÆG

med Kanoner eller Sprinklers

DANSK VANDINGS INDUSTRI

Snoghøj, Fredericia

Tlf. Erritsø 128

BETONKLINKER til HULMURS- OG STALDISOLERING

¹/₅ FISKBÆK
BETONKLINKERFABRIK
TELEFON HERBORG 12

Skive Cementstøberi

KNUD ØSTERGAARD
Telefon 921

NORMRØR
med garantimærket Δ
Impregnering
Brøndrør

Philipsen & Hall ¹/₅

Bot. Mathiasgade 88 . Viborg
Elektriske anlæg
Vandværksanlæg
Telefon 173 og 174

AEROLIT

DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF

Hedeselskabets Tidsskrift

Nr. 14

15. novbr. 1958

79. årg.

udgår 16 gange årligt og sendes til selskabets medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets hovedkontor, Viborg. Annoncepris 50 øre pr. mm. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 kr. eller en gang for alle mindst 100 kr. Redaktionsudv.: Afdelingsl., skovrider B. Steenstrup (formand), overingeniør N. Venov og distriktsbest. J. Alsted. Redaktør: H. Skodshøj. Carlo Mortensens Bogtr., Viborg

Indhold: Dødsfald. — Det danske Hedeselskabs bestyrelse. — Forsøg med kalk og mergel på marskjord. — »Ny Jord« i Norge. — Lidt skovhistorie. — Hedeselskabets sølvbæger. — I få ord.

Forsiden: Gammel egekrat i Johanne-plantagen i nærheden af Thyregod. Krattet omfatter meget smukke arealer og bl. a. partier med usædvanlig prægtige enebærbuske.

Dødsfald

Skovdirektør Niels Brock Ulrich er den 26. oktober 1958 pludselig afdøet ved døden, kun 51 år gammel.

Meddelelsen kommer som et chok for hans mange venner og medarbejdere og for hele den forstlige verden, hvor han på grund af sin store dygtighed og flid og sine fremragende forhandlingsevner indtog en central stilling.

Ulrich var søn af direktør for krigsministeriet, generalmajor Niels Brock Ulrich, og født i 1907. Han blev forstkandidat i 1931, forstassistent ved statsskovvæsenet 1935, skovrider i Direktoratet for Statsskovbruget 1944 og skovdirektør i 1946, kun 39 år gammel.

Dansk skovbrug skylder skovdirektør Ulrich overordentlig meget. Selv om arbejdet med administration af statsskovene alene måtte beslaglægge en mands fulde arbejdskraft, blev skovdirektør Ulrichs store administrative evner og hans levende interesse for faglige problemer hurtigt taget i brug af skovbrugets organisationer.

Han var ved sin død formand for Den forstlige Forsøgskommission, næstformand i Dansk Skovforening, medlem af Statens Skovnævn, af det danske F. A. O. udvalg, formand for Nordisk Skovunions danske repræsentantskab, overinspektør for Sorø Akademi

skove, medlem af hovedbestyrelsen for Danmarks Naturfredningsforening o. m. a.

Skovdirektør Ulrich gik med stor interesse op i sit arbejde og overkom utroligt meget, men hans bekendte og medarbejdere var klar over, at han til stadighed sled mere på sine kræfter end godt var.

Ikke alene Ulrichs medarbejdere ved statskovene, men også de mange fra andre af skovbrugets organisationer og fra andre erhverv, som han kom i berøring med under sit daglige arbejde, vil med taknemlighed og respekt mindes den ranke personlighed, den store arbejdskraft og det fine menneske, som vi alt for tidligt har mistet.

B. Steenstrup.

Det danske Hedeselskabs bestyrelse

Landbrugsministeriet har meddelt departementschef P. Stahlschmidt fritagelse for hvervet som medlem af Hedeselskabets bestyrelse fra 31. december 1958.

Samtidig har landbrugsministeriet udnævnt departementschef i landbrugsministeriet V. K. K. Hornslet til medlem af bestyrelsen for Hedeselskabet fra 1. januar 1959, foreløbig for det år, der endnu er tilbage af departementschef Stahlschmidts funktionstid.

— — —

Efter at forstander F. r. Heick er blevet udnævnt til direktør for Det danske Hedeselskab fra 1. april 1959 og i den anledning har nedlagt sit hverv som landbrugsministeriets repræsentant i Hedeselskabets bestyrelse, har landbrugsministeriet beskikket afdelingschef S. v. Alstrup, finansministeriet, til medlem af Hedeselskabets bestyrelse for den resterende del af valgperioden, der udløber den 31. december 1959.

Forsøg med kalk og mergel på marskjord

Ved *Viggo Nielsen, Højer, og K. Dorph-Petersen, Lyngby.*
566. beretning fra Statens forsøgsvirksomhed i plantekultur.

Resultaterne af disse forsøg viser, at kalkning og mergling i marsken er nødvendig, hvor der drives alm. agerkultur.

Beretningen indledes med en kort beskrivelse af marskens særlige jordbundsforhold, hvori det nævnes, at den nydannede marsk er relativt kalkrig med reaktionstal omkring 7,5—8,2, men at dette kalkindhold efterhånden udvaskes, og at reaktionstallet i løbet af en årrække falder til ca. 5.

Derefter gøres rede for de enkelte forsøg, som er følgende: Forsøg med kalkformer og kalkmængder ved Ribe 1927—54. Forsøg med forskellig nedbringning af mergel og forskellig pløjedybde ved Ribe 1934—50. Forsøg med kalkmængder og sandindblanding ved Ribe 1941—47. Forsøg med forskellig jordbundsreaktion og med superfosfat ved Højer 1949—55.

De mest fremtrædende forhold ved de her omtalte forsøgsresultater fra forsøgene med kalk og mergel på marskjord ved Ribe og Højer er den store udbyttestigning for kalkning og det høje optimale reaktionstal, idet man i alle forsøg med afgrøder for almindelig agermark har stigende udbytte helt til og med højeste kalkmængde, som har givet jorden et reaktionstal på 7,5—8,0. Forsøgene på marskjord adskiller sig i så henseende fra andre forsøg på lerjorder.

Denne forskel mellem marskjord og andre lerjorder svarer helt til forholdet mellem andre jordtyper, idet det optimale reaktionstal varierer helt fra ca. 5,5 i hedesand til ca. 7,5 for god lermuld. Årsagen til disse forskelle mellem jordtyperne må søges i kalkningens mangesidede virkning. Ved tilførsel af kulsur kalk, CaCO_3 , eller andre klassiske kalkformer ændres forholdet mellem brintioner og hydroxylioner, således som ændringen i reaktionstallet viser det, og samtidig øges jordens og jordvædskenes indhold af calciumioner. Disse ændringer i brintion- og calciumionkoncentrationerne har, ud fra erfaringer i vandkulturer, ikke megen direkte indflydelse på planternes vækst, så kalkningens virkning skal hovedsagelig søges i dens indirekte virkning i jorden. Her er det især reaktionens indflydelse på plantenæringsstofferne opløselighed eller binding, der har betydning. Således er optagelsesprocenten for fosfat lavere på sur jord end på jord med Rt 6,5—7,5 og aftager antagelig igen ved højere reaktionstal. Mangan og bor bliver tungere tilgængeligt ved kalkning og dette er sikkert årsag til, at udbyttet på mange jorder aftager ved stærk kalkning, — hvilket ses af de kendte mangelsymptomer ved »overkalkning« —. Kalkning vil dertil ofte fremme den mikrobielle omsætning i jordbunden og nedsætte humusindholdet lidt, hvorved nogle plantenæringsstoffer bliver tilgængelige for afgrø-

derne. Dertil kan ombytning af brintioner med calcium på lerkolloiderne indvirke meget på lerjordens struktur, idet krummestruktur lettest opnås ved tilpas højt calciumindhold, medens mange brintioner i lerkolloidernes kationsbelægning fremmer skorpedannelse og tilsvarende for afgrøderne uheldige strukturforhold.

Da kalkning har så mangesidet virkning, vil dens samlede virkning på afgrøden på en bestemt jord ganske afhænge af jordens kemiske og fysiske forhold samt af afgrødernes behov. F. eks. vil kalkningens indvirkning på bindingen af bor blive afgørende på borfattige jorder, og virkningen deraf erfaringsmæssigt særlig fremtrædende i bede- og kålroer. Derfor er det forståeligt, at jordtyper med visse kemiske og fysiske fællestræk også har nogenlunde ens optimalt reaktionstal, uden at der kan gøres rede for, hvilke af kalkningens mange virkninger, der er bestemmende herfor.

Når man, som her, kan fastslå, at den meget lerholdige marskjord har et særdeles højt optimalt reaktionstal, skyldes dette især, at kalkens strukturvirkning har så stor betydning for disse lerrige jorder, Det må formodes, at stærk kalkning også på marskjord nedsætter tilgængeligheden af mangan og bor. I de omtalte kalkforsøg er der flere gange iagttaget symptomer på mangan- og bormangel, uden at disse mangler påvirkede udbyttet tydeligt; d. v. s. at fordelingen ved strukturforbedringen opnået ved kalkning er større end skadevirkningen ved moderat mangan- og bormangel. På marskforsøgsstationernes stærkt kalkede arealer anvendes der nu regelmæssigt mangan-sulfat og boraks, og dette må anbefales, hvis kalkning medfører mangelsymptomer.

Under gennemgangen af de enkelte forsøg er det nævnt, at man har iagttaget forskel i jordens struktur og bekvemhed, især ved såningen i de forskelligt kalkede parceller, således at stærk kalkning forbedrede jordstrukturen. Dette stemmer sammen med flere iagttagelser fra praksis, hvor man har set, at enkelte arealer i marsken, der i de senere år er kalket stærkt, er mere bekvemme at behandle og giver fremragende gode afgrøder.

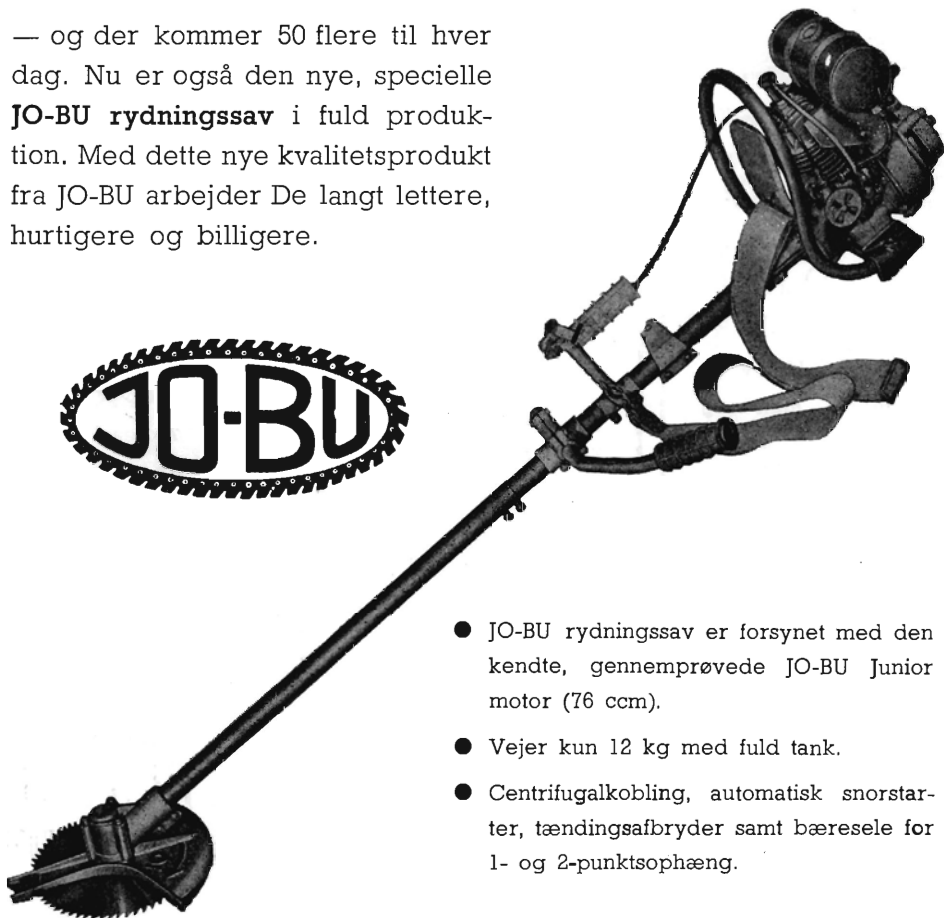
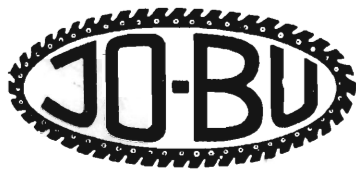
De med kalkningen i disse forsøg kombinerede behandlinger tyder også på, at en stor del af kalkvirkningen skyldes strukturforbedring. Her skal især fremdrages forsøget med mergel og sand på Ribe-marsk. Hovedresultater i 100 f. e. pr. ha i gennemsnit af alle afgrøder ses af følgende:

	Sandtilførsel, m ³ pr. ha		
	0	300	600
Ingen mergel	32,6	40,3	42,8
Mergel med 20 t CaCO ₃	45,1	46,1	48,4
» » 40 t »	44,5	49,6	50,3

Både mergel og sand giver stor udbytteforøgelse. Virkningen af sand er størst uden mergel og tilsvarende er virkningen af mergel størst uden sand. De to tilførsler har tilsyneladende samme funktion og kan delvis erstatte

40.000 JO-BU motorsave er nu i arbejde

— og der kommer 50 flere til hver dag. Nu er også den nye, specielle **JO-BU rydningssav** i fuld produktion. Med dette nye kvalitetsprodukt fra JO-BU arbejder De langt lettere, hurtigere og billigere.

- JO-BU rydningssav er forsynet med den kendte, gennemprøvede JO-BU Junior motor (76 ccm).
- Vejer kun 12 kg med fuld tank.
- Centrifugalkobling, automatisk snorstarter, tændingsafbryder samt bæresele for 1- og 2-punktsophæng.

Forlang brochure eller aftal tid for en demonstration

Aktieselskabet **NORDISK VENDOR**

TORDENSKJOLDSGADE 14 — KØBENHAVN K. — TLF. BYEN 9825

Repræsentant:

HILMER HANSEN, Hillerødvej 42, Frederiksværk — Tlf. Frederiksværk 616

Sydvestjydske Teglværkers Salgskontor

Telefon 58

Ø L G O D

Telefon 59

Brug **RANDERS**
REB

PALUDANS
PLANTESKOLE A/S

KLARSKOV

Skovplanter, hæk- og
hegnplanter, allétræer

Forlang prislister
TELEFON KLARSKOV 9

**Børnelammelses- og
ulykkesforsikring**

Den gensidige
Landbo-Sygeforening
Vesterbrogade 15
København V
Telef. 6659 - 5974

Stenvad

CEMENTSTØBERI

Telf. 6 Stenvad

Arnold Westmark

Alle Δ mærkede rør føres

Altid leveringsdygtig

A/S Skive Markfrøkontor

Grundlagt 1896

Telefon 94 Skive

FRØAVL FRØHANDEL

Tårnsilosten
Drænrør
Baumadæk
Tagsten
Mursten

KÄHLERS Teglværk

Korsør ;

Røde

DRÆNRØR

fra 2"—12" haves
altid på lager
Forlang tilbud

„Sofienlund“
TEGLVÆRK

Telefon 10 Ulstrup

Frøavlscetret

HUNSBALLE

Holstebro - Tlf. 533

Frøavl og frøhandel

**Krogsgades
Cementstøberi**

J. Halvorsen & Sønner
Kontor
Dannebrogsgade 22, Aarhus
Telefon * 2 55 99

Ny-fabrik i Veilby

Alt i betonvarer D. S. 400.

Den er rigtig!

DEN
ER FRA

Zinck GODT-
HAAB

LOMBORGS PLANTESKOLE

GRANHØJ v. AALBORG

TLF. 2 01 01

TLF. 3 40 40

Stort farveillustreret katalog
sendes gratis
på forlangende

„Cimbria“

Tømmerhandel

Aktieselskab

AABENRAA

Indhent tilbud

Til alle slags bygninger

DANSK

ETERNIT

TAG- OG VÆGBEKLÆDNING

DANSK ETERNIT FABRIK A/S
AALBORG

SALGSKONTOR;
KAMPMANNSGADE 2 . KBHVN. V
TELEFON: MINERVA *2222

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontor i
Karup og Kølvrå

Midtjydske Teglværkers Salgskontor S. m. b. A.

Telefon Skive 1030

Alle størrelser i drænrør leveres

Telefon Viborg 1330

hinanden. Da sandtilførsel kun har strukturforbedrende virkning, må kalkvirkningen derfor, i hvert fald delvis, være en virkning på jordstrukturen.

Adskillige forsøg med påførsel af kalkrigt sand (evt. fra undergrunden) er udført i de tyske marskområder, og i agerkultur har man der opnået et godt resultat, som tilskrives såvel virkning af kalk som af sand på jordstrukturen.

Forsøgene med kalkning og pløjedybde viser skadevirkning af 20 cm pløjedybde i forhold til 12 cm, og ud fra iagttagelser i forsøget må det antages, at denne skadevirkning skyldes dårligere jordstruktur ved dybere pløjning. Men denne skadevirkning er størst på ukalket og mindst, hvor der er givet 40 tons CaCO_3 pr. ha. Forklaringen må være, at kalkning imødegår den af dybere pløjning fremkaldte dårligere struktur.

I god overensstemmelse med disse forhold er resultaterne af forsøg på varigt græs, hvor kalkning giver ret ringe merudbytte. I de andre her omtalte forsøg har kløvergræs tilsvarende givet ret ringe merudbytte for kalkning. Når græsudlægget først er kommet igang i udlægsåret, må man vente, at jordstrukturen har ret lille indflydelse på dets vækst og udvikling. Kalkningen i græs skyldes antagelig andre forhold end strukturforbedring. Omvendt må man vente, at afgrøder, der stiller store krav til bekvemt såbed, f. eks. bederoer, vil give stort merudbytte for kalkning. Dette er også tilfældet i flere bederoeafgrøder i omtalte forsøg, hvor udbyttet er ned til nul på ukalket.

Derimod er der ingen virkning at spore af 2000 kg superfosfat pr. ha i forsøget ved Højer 1949—55, til trods for, at man fra laboratorieundersøgelser og gennem små iagttagelser har erfaring for, at store mængder superfosfat (op til 20 tons pr. ha) kan forbedre marskjordens struktur, antagelig på grund af denne gødnings indhold af gips.

Det skal tilføjes, at man fra tysk side også har den opfattelse, at marsk til varigt græsleje kun behøver at kalkes svagt, af kemiske hensyn alene, medens man til agerkultur må kalke stærkere af strukturhensyn, hvis man ikke kan forbedre strukturen ved sandtilførsel.

Kalkforsøgenes resultater må føre til følgende praktiske anvisning: For marskarealer, der fortsat skal henligge i græs, er stærk kalkning ikke nødvendig, men en moderat kalkning bør dog udføres med års mellemrum, blandt andet for at omlægning af græslejet dog kan finde sted uden store vanskeligheder med såbed, og for at jordens reaktionstal ikke skal blive for lavt, så degeneration (knickdannelse) kan ske.

På marskarealer, der skal anvendes i agerkultur, er det nødvendigt at kalke stærkt, til Rt mellem 7,5 og 8, for at sikre nogenlunde rimelige afgrøder. Dette gælder især, hvor man vil dyrke bederoer. Det vil ofte være nødvendigt at tilføre store kalkmængder, for at bringe reaktionstallet op i nærheden af 8, — i flere af forsøgene er der anvendt op til 40 tons CaCO_3 .

Der må påregnes, at der fuldt ud skal anvendes de mængder, som kalk-

behovsbestemmelsen angiver. Dertil må der med års mellemrum — antagelig bedst en gang i omdriften, før bederoer — tilføres mindre kalkmængder, for at vedligeholde den opnåede jordreaktion, der ellers vil aftage på grund af kalkudvaskning.

Udgiften til kalkning kan betragtes dels som en investering ved den første kalkning og dertil som en årlig udgift ved forrentning af denne investering, samt udgiften ved at vedligeholde reaktionstallet på den opnåede højde. Sidstnævnte udgift modsvarer udvaskningen af kalk, der stiger med jordens kalkindhold og reaktionstal, men ifølge Tovborg Jensen ikke kan blive over 1000—1500 kg CaCO_3 pr. ha årlig. Hvis der anvendes 40 tons CaCO_3 til opkalkning, er forrentningen heraf ca. 2 tons CaCO_3 årlig. Dertil kommer 1—1,5 tons til at vedligeholde kalkningen, hvilket giver en årlig udgift lig med prisen på 3,0—3,5 tons kulsur kalk eller 4 tons almindelig jordbrugskalk.

De store udslag i omtalte kalkforsøg viser dog, at en sådan kalkningsudgift vil være rentabel ved de allerfleste prisforhold, idet prisen på 4 tons jordbrugskalk oftest kun vil svare til udnyttelsesprisen på omkring 600 f. e.

Forsøgsresultaterne giver ikke megen oplysning, om hvilke kalkformer, der er fordelagtigst, men ud fra andre forsøg kan man anbefale at anvende den findelte eller spredbare kalk- eller mergelform, hvori man har et tons CaCO_3 billigst på marken — altså med hensyn til transport- og spredningsomkostninger.

I tilslutning til ovenstående kan det oplyses, at der såvel ved Ribe som ved Tønder findes gode mergellejer, hvorfra der på rimelige vilkår kan leveres mergel.

„Ny Jord” i Norge

Den 22. juni 1908 blev det norske selskab »Ny Jord« i Norge stiftet med afdøde statsråd Johan E. Mellbye som første formand. Selskabet blev stiftet for at modvirke den dengang voldsomme udvandring af norsk ungdom ved at søge at skaffe dem egen jord og hjælpe dem i gang, navnlig ved nyopdyrkning — bureisning som det kaldes på norsk. Ved 50-års jubilæet, der fornylig er fejret under stor opmærksomhed fra hele Norge, blev Johan Mellbyes vældige indsats for selskabet mindet på mange måder.

Af en udsendt oversigt for selskabets virksomhed fremgår, at »Ny Jord« indtil nu ialt har købt 65 forskellige områder med et samlet areal på 23.632 ha, hvor der er udstykket ialt 846 nye brug. Af disse er der solgt 667. Det første område i Bjørnedalen i Nærøy blev indkøbt i 1912, og fra 1916 til 1945 blev der næsten hvert år indtil 1945 indkøbt nye områder til opdyrkning. Siden er der kun købt 2

nye områder, idet der er arbejdsopgaver nok på de allerede erhvervede områder.

Forholdene i Norge er vanskelige. De dyrkede arealer er små, og der mistes stadig dyrket jord til andre formål, særlig i centrale strøg. Dertil kommer at afsides og vanskeligt dyrkbare gårde med små udviklingsmuligheder bliver nedlagt, ofte endda gårde som for få år siden blev regnet for gode gårde. Det dyrkede areal pr. norsk indbygger er nu nede på 0,25 ha (i Danmark er det 0,78 ha pr. indbygger) og synker jævnt.

I en omtale af udsigterne for fremtiden hedder det i jubilæumsskriftet, at der for øjeblikket næppe er nogen, der regner, at mellemkrigstidens forhold vil komme igen med tilsvarende stor efterspørgsel efter jord til nye landbrug. Det er derfor det foreløbige mål, at den jord, der går tabt, søges erstattet med mere intens dyrkning af jord, der hører under allerede eksisterende landbrug. Om rejsning af nye landbrug hedder det, at »det er et langt lærred at blege« blot at gennemføre de forberedende arbejder, og at det vil være vigtigst først og fremmest at søge sådanne opgaver løst i de områder, hvor der er virkelig gode muligheder for konkurrencedygtige jordbrug, idet der stadig dog er mennesker med lyst og evne til at gå i gang. Trods vanskeligheder må kontinuiteten i arbejdet ikke brydes.

»Ny Jord«s nuværende direktør Jens Heggelund Smith tror på fremtiden. I et interview peger han på, at i perioden 1921—48 skaffede selskabet arbejde og udkomme til 15 % af befolkningstilvæksten, og at tiderne kan vende igen. Den aktuelle opgave i dag er at styrke stillingen for dem, som var gået i gang før krigen, bl. a. ved at hjælpe i det daglige med råd og vejledning ved anlæg af nye veje og kanaler og gennemførelse af større fællesopgaver, den slags ting, som den enkelte ikke kan magte. Ved at løse sådanne opgaver, f. eks. vejspørgsmål, hjælpes også andre ældre landbrug og man er med til at styrke sammenholdet og fællesskabsfølelsen. S.

Lidt skovhistorie

Den ældste skovplantning på Viborg markjorder

Viborg by var i sin tid omgivet af store hedearealer, der næsten til alle sider gik helt ind til byportene. I tiden efter 1820 begyndte forskellige byer at interessere sig for deres markjorder, en række byer havde — ligesom Viborg — disse jorder henliggende som fælleder, heder og for store områders vedkommende kun lidet benyttede. Ejendomsforholdene var usikre, jorden tilhørte byen, men dis-

positionsret til køb og salg, udstykning, opdyrkning o. s. v. var genstand for megen usikkerhed og førte hyppigt til kommunalpolitiske stridigheder. Endnu for godt 100 år siden dreves der meget landbrug fra ejendomsbesiddere — gårdbrugere — indenfor det egentlige byområde, og disse så naturligt gerne byjorden udskiftet direkte til byens borgere, medens andre fandt det mere fællesgavnligt, at jorderne blev solgt.

Blader man i de gamle forhandlingsprotokoller eller datidige avisers omtale af disse forhold fremgår det klart, at nye tider var på vej. Eksempler herpå kan hentes fra Helsingør, Hobro, Vejle, Aalborg, Holstebro m. fl. byer, der alle søgte efter en løsning i tiden mellem 1825—1850.

For Viborg bys vedkommende førte mangeårige og skarpe diskussioner til, at byen i perioden fra 1840—1860 skilte sig af med de fleste af markjorderne. Virksomme borgere satte opdyrkning og beplantning i gang, og år for år svandt heden ind. Det er almindelig kendt, hvorledes Margretelund, Undallslund, Neckelmanns og Skrikes plantager kom i gang, ligesom der hyppigt er fortalt om Joseph Owens køb af Møgelkjær m. fl. hedearealer (1853), ialt ca. 1000 tdr. land, og den påfølgende opdyrkning.

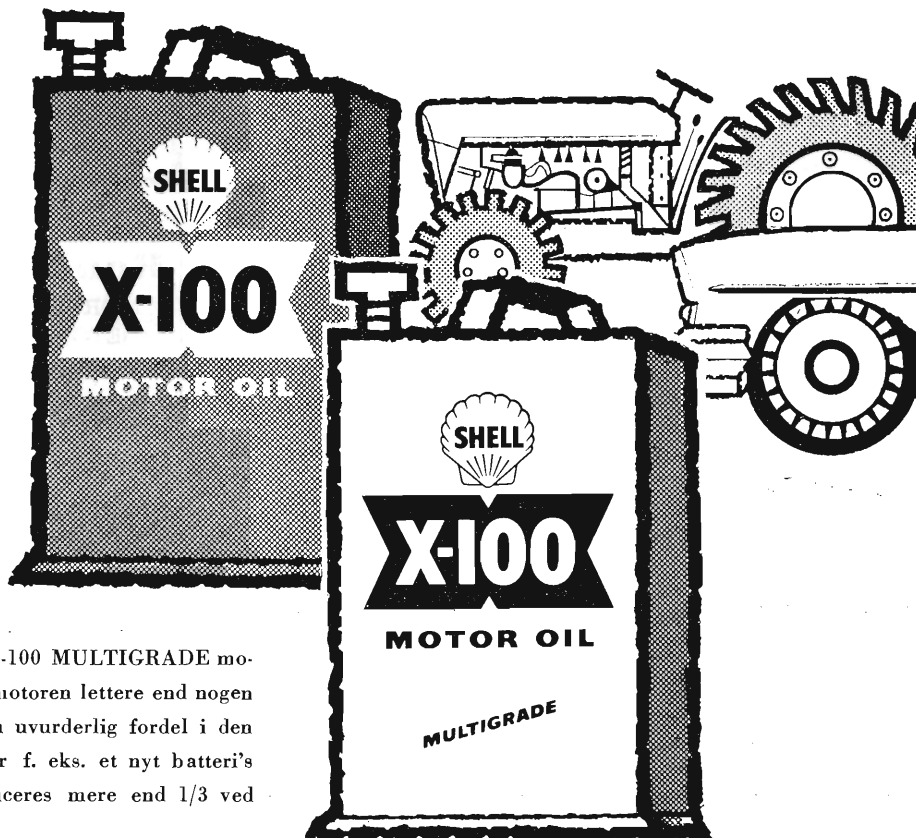
Om statens overtagelse af Viborg krat og tilplantningen af dette fra 1846, det vil sige den første planmæssige tilplantning på Viborg markjorder, kendes der også en hel del, men af detaljer herom foreligger der næsten intet trykt. Ved elskværdig imødekommenhed fra Statsskovvæsenets side er det imidlertid lykkedes at finde en del vistnok hidtil ukendte oplysninger.

I driftsplanen for Viborg skovdistrikt for 1862—63 oplyses, at Viborg krat og hede er erhvervet af statskassen den 23. januar 1846. Salget er tinglyst den 13. januar 1847, således at arealerne er overdraget statskassen uden udredelse af købesum, mod »at kommunen skulle i de første 10 år fra 1. oktober 1846 at regne oppebære hele nettoprovenuet af kratskovene og efter forløbet af disse 10 år oppebære det halve nettoprovenue af hele det afståede areal, som i disse 10 år skulle beplantes med skov, medens dog kommunen var berettiget til at erholde de strækninger tilbage, som ikke inden udløbet af de 10 år måtte være tilplantede og statskassen altså ligeledes berettiget til efter tilnævnte 10 års forløb at tilbagegive, hvad der ikke fandtes hensigtsmæssigt at benytte til skov.«

Til at begynde med varetoges tilplantningen af skovrider B a n g, Stendalsgaard, der lejede fanger fra Viborg tugthus, men overtoges 1848 af kmh. C. R i e g e l s, da denne flyttede ind på Hald og indledede sit bekendte arbejde for opdyrkning af de jyske heder, som jo næsten helt gik i stå, da han i 1853 blev klitinspektør.

MULTIGRADE helårsolie

Ingen startvanskeligheder efter nattefrosten..!

Med SHELL X-100 MULTIGRADE motor oil starter motoren lettere end nogen sinde før — en uvurderlig fordel i den kolde tid, hvor f. eks. et nyt batteri's starteffekt reduceres mere end $1/3$ ved $\div 12^{\circ}$.

- ★ Når olien er kold er den letflydende som den tyndeste vinterolie, så motoren starter øjeblikkeligt selv en kold morgen!
- ★ Når motoren er varm, har MULTIGRADE sværelse som en normal sommerolie, der sikrer ubrydelig oliehinde selv under hård belastning!

- ★ Let start i kulden!
- ★ Mindre slid på motor og batteri!
- ★ Mindre benzinforgbrug!
- ★ Samme olie hele året til traktor og bil!

Har De problemer med smøring, kan De altid henvende Dem til nærmeste Shell-distriktskontor!

A/S DANSK SHELL

ANVEND TØRVESTRØELSE VED DRÆNING . . .

På jorder med fintsandet undergrund kan en tilsanding af drænrørene forebygges ved anbringelse af et lag tørveststrøelse »hundekøkk« omkring stødfugerne.

Spørg Hedeselskabet.

Entreprenørmateriel af enhver art....

Lokomotiver, tipvogne, spormateriel,
gravemaskiner, kraner, dieseldumpers,
pumper etc.

SOPHUS BERENDSEN A/S

»Ørstedhus«, København V.
Tlf. C. 8500 . Tigr. Berendsen

H. Theut

VIBORG - Tlf. 1559 . 1560

Brunkul - Mergel - Kalk

Midtjydsk Brunkul Industri
Tlf. Kølkeør 28 x

Katrinebjerg Teglværk
Tlf. Hejnsvig 17

Mursten - Drænrør

Rødkjærso Cementvarefabrik

ved I. T. Birk Telef. Rødkjærso 14

FØRER KUN Δ MÆRKEDE VARER
Alle arter betonvarer til afvanding og kloak tæse
Forlang tilbud

Petersværk Betonvare-Industri

Nørresundby - Telf. 1055 (2 lin.)

Alt i betonvarer efter D. S. 400
Renseanlægget »Ringtanken« (Dansk patent nr. 59820)

Ellidshøj Kridt- og Kalkværk

»/ C. M. Christiansen, Aarhus

Telefon Ellidshøj 4 og Aarhus 2 73 12
Fabrikation af jordbrugskalk samt foderkridtmel

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

Prima, røde drænrør

i størrelse fra 2 til 15 tommer

Indhent tilbud - Tlf. Højslev 3

Randers

MØRTELVÆRK OG
BETONRØRSFABRIK

v/ Marius Ødum

Kristrup pr. Randers
Tlf. 400 Randers fri not.

Kun Δ mærkede varer
føres

Største lager
Bedste kvaliteter
Forlang tilbud

Kaas- Briketter

Hovedforhandler:

Nordjyllands

Kulkompagni

Nørresundby

Telf. 4227 . 4228

Fabrik: Kaas

Telf. Kaas 11

AKTIESELSKABET

NORDISK BRANDFORSIKRING

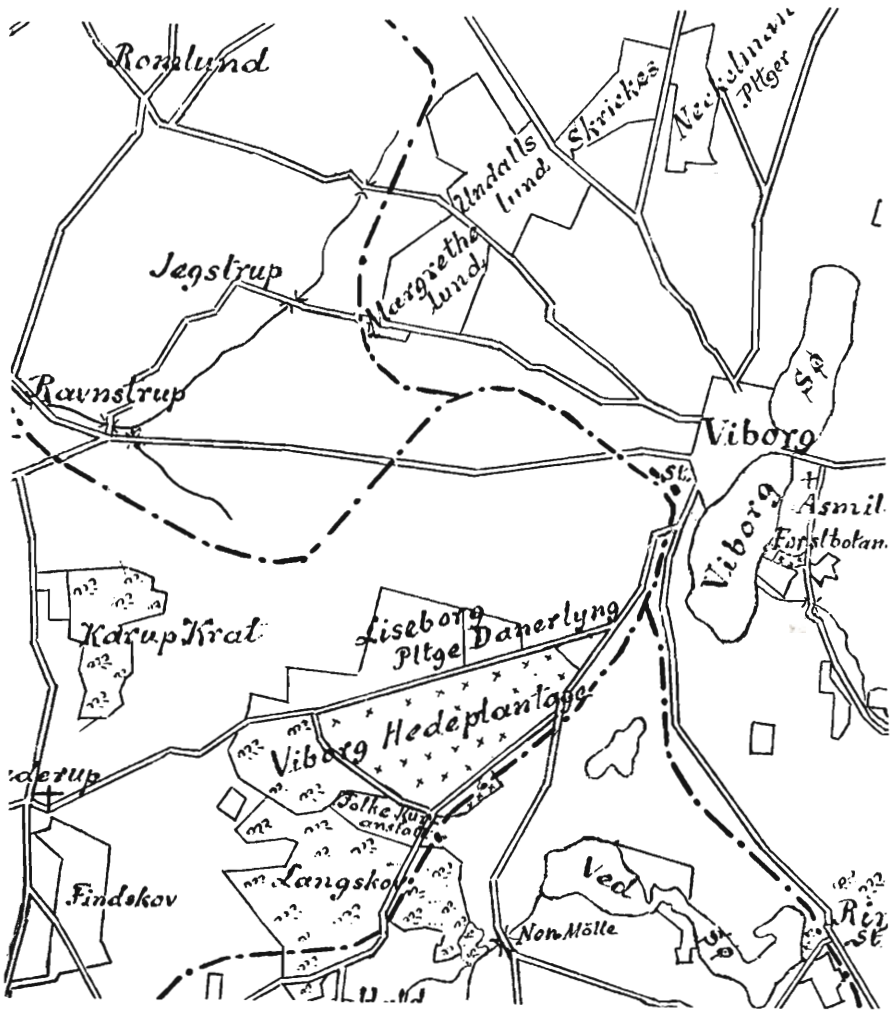
ALLE ARTER FORSIKRINGER

GRØNNINGEN 25 - KØBENHAVN

CLOC

Liqueur
Gin
Whisky

Imidlertid opstod uenighed om, hvad der var at forstå ved nettoindtægt og navnlig ved, hvorvidt denne måtte blive at beregne anderledes i de første 10 år end efter disses udløb. Herom blev enighed

Skitse, der viser plantagernes beliggenhed på Viborg markjorder, med den af staten ejede Viborg hedeplantage placeret mellem Funderupvej og Herringvejen.

tilvejebragt ved underhandlinger, som afsluttedes efter en af kommunalbestyrelsen under 13. april 1859 afgiven erklæring. Det viste sig imidlertid, at ikke alle opståede spørgsmål dermed var afgjorte. 2 nye momenter var kommen ind, medens underhandlingerne stod på. Det ene bestod i, at hedens tilplantning ikke var bleven fuldført i de

første 10 år, ingen af parterne havde gjort sin af overdragelsesdokumentet i så fald flydende ret gældende, nemlig til at give og få tilbage, hvad der ikke endnu var tilplantet og til at fordre indtrædelsen af indtægternes deling for hele den stræknings vedkommende, som allerede dengang var tilplantet. Derimod havde begge parter forudsat, at aftalen om denne indtægternes deling skulle træde i kraft til det ubestemte tidspunkt, når hele det oprindelig overladte areal var blevet tilplantet, hvilket ved de foranberørte forhandlinger og navnlig i erklæringen af 13. april 1859 kom til at hedde: »fra den tid krattet og heden afleveres til det kgl. forstvæsen« — idet begge parter forudsatte, at kulturarbejdernes ledelse af kammerherre Riegels ville vedblive indtil hele arealet var tilplantet, og at dette da skulle af ham afleveres til forstvæsenet.

Det andet nye moment bestod i, at det daværende ministerium for monarkiets fælles indre anliggender indrømmede, at den eventuelle aflevering skulle gå for sig ved en lovlig synsforretning.

Det hedder senere i distriktets driftsplan fra 1862—63:

»Da nu kammerherre Riegels afgik ved døden, og da forstvæsenet allerede ifølge heraf måtte overtage bestyrelsen i februar 1861, uagtet ingen aflevering havde fundet sted, samt da forstvæsenet ikke undlod at forestille, at eftersom hele arealet allerede den tid var bleven overplantet eller tilsået, så måtte formentlig bestemmelserne om nettoindtægts deling nu træde i kraft, ihvorvel megen efterbedring endnu kunne behøves, så gjorde communalbestyrelsen indsigelse imod, at dette skulle kunne være virkning af forstvæsenets nu stedfundne overtagelse af arealet, samt gjorde gjældende, at det ikke kunne blive virkning, forinden efterbedringsarbejderne vare ved lovlig synsforretning erkjendte for at være forsvarlig tilendebragte.

Da der nu i enhver hedeskovplantage af så stor udstrækning meget let kan til enhver tid være en eller anden plet, som synsmænd ville finde at være i ufuldkommen stand, og da sådant især i den heromhandlede plantage kan endnu i en meget lang årrække blive tilfældet, så er der anledning til, ikke at see bort fra den mulighed, at der imod virkeliggørelsen af klar ordning af mellemværendet og navnlig imod ikrafttræden af bestemmelsen om indtægternes deling kunne endnu i mange år — og måske bestandig — gjøres indsigelse af Communal-bestyrelsen med mindre denne med tiden blev vaer, at sålænge delingen af nettoindtægterne af det hele, ikke måtte indtræde, det ligesålænge måtte stå fast, at kommunen kun havde at approbere den udelte netto-indtægt af krattet, hvilken sidste vil, når plantagen på heden til sin tid kan give indtægt, blive meget mindre end hin halve netto-indtægt, samt blev vaer, at intet for kommunen

gavnligere resultat i virkeligheden nåes ved at fastholde indsigtelsen end ved at lade den falde.

Nu fortiden er indtægten af kratskoven sågodtsom ingen, og det vil vare længe, inden den påny haver noget at betyde.

Tilplantningen er vel i de allerførste år efter arealets overdragelse til statskassen begyndt under ledelse af skovrideren på Stendalgaard, men denne ledelse blev snart afgivet til den forannævnte kammerherre Riegels, som valgte denne strækning, efter at der ved kgl. resolution af 13. oktober 1847 var bleven tilkjendegivet, at det holdtes for vigtigt, at der gaves ham lejlighed til praktisk at vise den hensigtsmæssige behandling af hedejord til skovopelskning, og efterat dernæst flere og formodentlig alle hidtil ucultiverede hedestrækninger som tilhørte statskassen, vare blevne stillede til hans valg.«

Uoverensstemmelserne mellem Viborg kommune og staten fortsattes. Kommunen mente ikke at skulle deltage i de udgifter, der medgik til kulturer og efterbedringer, når staten ikke havde overholdt tidsfristen — oktober 1856! Staten påtog sig da disse udgifter, indtil man ved en synsforretning havde konstateret arealets tilkultivering, hvilket blev tiltrådt af Viborg by. Synet fandt sted i september 1864 og april 1865 og godkendtes af kommunen ved skrivelse af 18. september 1865. Riegels' plantninger var dog ret mangelfulde, da han i 1861 døde, og trods de ovennævnte erklæringer af 1864 og 1865 vedblev man i ca. 30 år at efterbedre plantningerne. Efter Riegels død blev plantagen underlagt skovrideren på Viborg distrikt. Viborg kommune afstod i 1893 sin ret til en del af nettoindtægter m. m. og statskassen betalte herfor 20.000 kr., hvorefter de ifølge skødet arealet påhvilende servitutter blev slettet 14. juni 1893.

Hedeselskabets sølvbæger

er efter indstilling af Hedebruget tildelt gårdejer **Morten Bendtsen** og hustru, **Debelmose pr. Borris**.

Bendtsen er født 1891 som søn af **Søren Bendtsen** og hustru, **Debelmose**. I barndomstiden og de første ungdomsår hjalp han forældrene med pasningen af bedriften, arbejdede derefter en del år ved mejerivæsenet, hvorefter han i 1919 med en startkapital på 3000 kr. for 14.000 kr. overtog en parcel på 22 ha, hvoraf 4 var opdyrket, medens resten var hede. Samme år byggedes vinkelhus med beboelse og stald. I 1930 byggedes et stort hønsehus med rugeanlæg ligesom staldbygningen blev forlænget og forsynet med nyt tag. I 1939 opførtes nyt stuehus med moderne bekvemmeligheder.

Ejendommens hede er nu bragt i god kultur og der er tilkøbt en

eng på 2,7 ha. Morten Bendtsen måtte med hestekøretøj hente mergelen fra mergelspor ved Borris st., hvad der kunne være næsten døgn drift i de ca. 3 uger mergelkørselen varede; hertil kom, at mergelen skulle betales kontant ved modtagelsen, hvad der nok kunne volde vanskelighed, idet der jo samtidig med opdyrkningen også fulgte udvidelse af bygninger og besætning. Men var der end ofte en slunken pung, så var glæden over fremgangen i bedriften dog i behold.

De første år måtte Bendtsen transportere mælken ca. 600 m til mælkevej før mejeriet afhentede mælken.

Ved overtagelsen avledes ca. 50 tdr. korn, 50 tdr. kartofler og 80 tdr. roer. Nu er den årlige avl ca. 320 tdr. korn, 300 tdr. kartofler og 2000 tdr. roer samt 25 læs hø.

Besætningen var i det første år 2 heste, 1 malkeko, 2 kvier og 4 grise. Nu holdes traktor, 1 hest, 16 malkekøer, 4 kvier, 10 kalve og ca. 27 svin. Der er plantet læ ved bygningerne og i markskellene.

Ejendomsskyldværdien er nu 53.000 kr. Gælden, der ved overtagelsen var ca. 12.000 kr., er nu mellem 18 og 19.000 kr.

Måske kan Morten Bendtsens gård ikke kaldes stordrift, men den er et af vort lands gode bondebrug, hvor der er øvet og øves en for vort samfund god indsats, hedder der i indstillingen om ham.

I få ord — ★

* *

Hedeselskabets forretningsførere

Sognefoged Th. Bækgaard, Studsgaard, har overtaget hvervet som Hedeselskabets forretningsfører for Snebjerg distrikt i stedet for afdøde gårdejer Viggø Nygaard, Mergelsig, Studsgaard.

*

Medlem af Hedeselskabets repræsentantskab, forstander Johs. Petersen-Dalum, Hjallesø, er udnævnt til Kommandør af Dannebrog.

*

Hugsten i de danske skove og plantager er for 1956—57 opgjort til 1.923.000 m³. Heraf udgør nåletræet godt 1 mill. m³, medens bøg er 665.000 m³ og eg 93.000 m³. Af nåletræet er 18 % aflagt som brænde, af bøg 44 % og af eg 30 % som brænde.

*

Et fond, der skal bruges

I 1938 stillede Ringkøbing amtsråd 10.000 kr. til rådighed til afhjælpning af de katastrofale sandstormsskader, som indtraf det pågældende forår. Beløbet skulle anvendes over 3 år og fordeles efter indstilling fra landboorganisationerne i amtet. På anden måde, landsindsamling og lign., blev der hjulpet, hvor skaderne havde været størst, og resultatet blev, at størsteparten af de bevilgede penge fik lov at stå og trække renter uden at blive anvendt.

Efter at fonden nu er steget til ca. 15.000 kr. har amtsrådet besluttet at

søge beløbet anvendt til særlige læplantningsformål, og bedt landbrugsorganisationerne fremkomme med forslag hertil. Et nedsat udvalg har arbejdet med udkast og i løbet af efteråret vil der foreligge forslag. Det ventes, at beløbet vil blive stillet til rådighed for ganske bestemte læplantningsopgaver, f. eks. i forbindelse med samlede opdyrkningsplaner indenfor amtet.

*

Vårrug på Fjelstrup hede mellem Troldhede og Kibæk

Arealet, der består af lerblandet bakkeø-hede, blev pløjet til ca. 40—45 cm dybde i sommeren 1957 og straks derefter merglet. Hen på efteråret til-

Vårrug, fotograferet den 26. juli visende virkningen af den forskellige udbringningstid for superfosfat.

førtes som grundgødning 1000 kg superfosfat, 200 kg kaligødning og 40 kg blåsten pr. ha. Forud for besåningen med vårrug i foråret 1958 tilførtes 400 kg kalksalpeter pr. ha. Da kornet kom op, kunne det tydeligt ses, at et mindre parti, ca. 1½ td. ld., ved en fejltagelse ikke havde fået superfosfat om efteråret. Den normale mængde superfosfat blev derfor udstrøet som overgødskning omkring 1. juni. Man fik altså her et ufrivilligt forsøg med forskellig udbringningstid for superfosfat. Den svære vårrug med efterårsudbringning af superfosfat og den helt elendige vårrug med forårsudbringning (overjordsgødskning). Iøvrigt samme gødskning og behandling.

Arealet omfatter ialt ca. 300 tdr. land, som efter opdyrkingen i 1958 i løbet af 1959 kan ventes afgivet til udstykning af 12 nye husmandshjem. Det er A/S Jydsk Landvinding, der med Hedeselskabets hjælp har gennemført dette arbejde.

*

Torv i U. S. A.

I 1957 har tørveproduktionen i U. S. A. været to og en halv gange så stor som for 10 år siden. Produktionen er dog alligevel ikke på mere end 316.000 tons, altså ikke engang på højde med den danske produktion. Hele den ame-

rikanske produktion går til jordforbedringsformål og der anvendes intet til brændsel.

De to tredjedele af alle moser i U. S. A. findes i Minnesota og Wisconsin og tilsammen anslås de amerikanske moser at rumme ca. 13 milliarder tons.

I 1955, 1956 og 1957 eksporterede Danmark henholdsvis 280 tons, 2426 og 5120 tons tørvesmuld til U. S. A., hvilket dog kun udgjorde en lille del af den samlede import, der normalt ligger over 200.000 tons årligt.

*

Distriktsbestyrer ved Hedeselskabets mose- og engafdeling Aage Nielsen, Nykøbing F., har efter ansøgning fået bevilget sin afsked pr. 31. december 1958.

Ledelsen af det i fjor oprettede distriktskontor i Næstved under mose- og engafdelingen er fra 1. oktober overdraget distriktsbestyrer A. Madsen, som hidtil har gjort tjeneste hos afdelingslederen i Viborg.

*

Landbrugets mekanisering

I 1936 var der 2450 traktorer i brug på danske landbrugsejendomme. I 1944 var tallet 4396 og i juli 1958 er det opgjort til 85.667, fordelt med 33.178 på Øerne og 52.489 i Jylland, d. v. s. at 72,1 % af Øernes landejendomme og 70,1 % af Jyllands benyttede traktor.

For mejetærskere gælder at der i 1944 var 2 i brug her i landet og i 1958 4166, fordelt med 3064 på Øerne og 1102 i Jylland.

Med hensyn til malkemaskiner var der i 1936 3638 i brug, i 1944 30.402 og i 1958 134.115, heraf på Øerne 40.045 og i Jylland 94.070.

*

Indenfor de svenske kredse, der for skovbrugets vedkommende beskæftiger sig med arbejdstekniske undersøgelser og den udvikling, der kan ventes, mener man, at de næste 10 år vil medføre at al træfældning med håndkraft vil forsvinde og blive afløst af motorsave.

*

Den 82-årige Oscar Dam, Mammen, der har været formand for Bjerringbro og omegns plantningsforening i 42 år, har nedlagt sit hverv som formand og er afløst af gårdejer Chr. Møller, Skibelund Mølle, der har været næstformand i 35 år.

*

A/S Plantningsselskabet Sønderjylland har besluttet at kalde det fornyligt erhvervede plantage-areal på 35 ha i Bajstrup for Grev Schacks plantage til minde om selskabets formand gennem så mange år, afdøde grev O. D. Schack, Schackenborg.

*

Landbrugsarealet

Det statistiske Departement har udsendt den årlige Landbrugsstatistik baseret på tællingerne i juli 1957. Det fremgår heraf, at der i 1957 er benyttet 3.117.392 ha mod 3.105.033 ha i 1956, 3.093.897 ha i 1955 og 3.091.563 ha i 1954. For årene 1950—54 var gennemsnitstallet 3.121.118 ha.

Til trods for de sidste års betydelige forøgelse af det benyttede areal er der dog stadig en tilbagegang på ca. 4000 ha i forhold til gennemsnittet for 1950—54.

*

Den svenske Domänestyrelse — d. v. s. det svenske statsskovvæsen — har udsendt et nyt tidsskrift »Domän-Posten« i »B. T.«-format. Det skal være bindeled mellem de indenfor statsskovene beskæftigede og have til formål at udvikle samarbejdet, bringe gode ideer, f. eks. arbejdstekniske, frem til almindelig kundskab og navnlig belyse økonomiske, sociale og fagpolitiske spørgsmål.

*

Det kendte middel mod vildtgnav

ARBINOL-55 er nu yderligere forbedret og forhandles fremover under navnet

ARBINOL-A

(ABORAL)

ARBINOL-A har i tilgift fået en lys farve, som forhindrer de frostsprængninger, der kan opstå ved anvendelse af mørkere midler.

ARBINOL-A stryges eller sprøjtes på træerne, og det beskytter mod vildtgnav i indtil 7 måneder.

Det er vigtigt at påbegynde behandlingen med ARBINOL-A inden vinteren sætter ind.

Bestil derfor snarest Deres forbrug.

A/S **Vilhelm Hansen & Co.**

Michaelsen & Heinemann A/S

Hejrevej 43 — København NV — Ægir 4343

Alt i cementvarer,

rør i alle gængse størrelser efter ingeniørf. normer

Tjæreborg Cementstøberi,

Hurtig levering Telefon 21 Reel betjening

ELEMENTBRØER

Jernbetonspunplanker — Specielle emner efter opgave.

N. SKYTTE

Ringkøbing Cementvarefabrik - Tlf. 601—602
Videbæk Cementvarefabrik - Tlf. 214

Alt i betonvarer efter D. S. 400

Skandia-kalk

Alle arter jordbrugskalk

Skandinavisk Kalk og Kridt 1/5

Aalborg: Telefon 2 92 55

Driftskontor: Tlf. Sdr. Tranders 147

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telefon 1400 (4 lin.)

Sct. Mathiasgade 68

Kontortid: Kl. 9—15

Lørdag: Kl. 9—13

Aftenekspedition:

Fredag: Kl. 19—20

Filialer:

Karup

Flyvestation Karup

Mammen

SKOVTJÆRE 0,433
Mod vildt- og museskader

MUSETJÆRE

Kun mod mus.

Mere effektiv end 0,433.

ARBINOL - SPRØJTER

BROCHURER:

„10 år“.

Sprøjtningresultater 1953-54

Sprøjten og sprøjteteknik

DIANA SKOVTJÆRE

Orehoved telf. 96

gi'r Grøde

Faa fuldt Udbytte af
Jorden. Brug vor aner-
kendte Jordbrugskalk
— det betaler sig!

GUG KALKVÆRK A/S

Elmealle 2, Hasseris. Tlf. Aalborg 21288.

Herning Hede- & Discontobank

10—12½, 14½—17
Telefon 5 . 273 . 720

Aarhus Privatbank

Aarhus

Stiftet 1871

København

AALBORG
AKVAVIT

Skovfyr — *Pinus silvestris* L.

Ovenstående billede viser et udsnit af en skovfyrbevoksning i Hesselvig plantage, Hedeselskabets 5. distrikt. Bevoksningen er af Dansk Skovforenings Frøudvalg kåret til frøavl (F. 303) med anmærkningen: særlig smuk, svensk type.

Som det fremgår af billedet, er der en ret stor variation i bevoksningen, og Hedeselskabets Skovfrøcentral har udvalgt 6 af de bedste træer til det fremtidige forædlingsarbejde, bl. a. racekrydsninger, — det ene af de 6 er det smukke træ midt i billedet, som indgår i Skovfrøcentralens kartotek over udvalgte enkelttræer under betegnelsen H. 16.

Bevoksningen giver kun lidt frø, formentlig p. gr. af sin placering i et for skovfyr meget ugunstigt klima, men Skovfrøcentralen har påbegyndt anlægget af en frøhave med podninger af de 6 træer, så man om nogle år vil kunne høste frø, hvori den gamle bevoksnings arvelige anlæg er bevarede og sandsynligvis forbedrede.

Novopan Træindustri A/S samarbejder med Hedeselskabets Skovfrøcentral for på denne annonceplads at bringe oplysninger om forædling af nåltræerne.

NOVOPAN TRÆINDUSTRI A/S

PINDSTRUP . TELEFON 39*